

AIREY v. IRSKA

(Eur. Court H.R., 9. 10. 1979, Series A no. 32)

1. - 23. [Ga. Johanna Airey se je Komisiji pritožila, ker je država ni zaščitila pred fizičnim in psihičnim terorjem njenega domnevno nasilnega in pijanskega moža s tem, ko zaradi visokih stroškov postopka ni mogla uveljavljati razveze zakonske zveze v sodnem postopku. S tem naj bi bil prekršen 1. odstavek 6. člena Konvencije. Komisija je vlogo sprejela dne 7. julija 1977.]

24. Vlada trdi, da uživa vlagateljica pritožbe pravico dostopa do Visokega sodišča [High Court], saj lahko na njem nastopa tudi brez pomoči zagovornika.

Sodišča to mnenje ne prepriča. Konvencija ni namenjena zaščiti teoretičnih ali iluzornih, temveč uporabnih in učinkovitih pravic. [...] Zato je potrebno ugotoviti, ali bi bil nastop ge. Airey pred Visokim sodiščem brez odvetnika učinkovit v smislu, da bi lahko svoj primer predstavila pravilno in zadovoljivo.

[...] Strokovnjak za irsko družinsko pravo g. Alan J. Shatter ima Visoko sodišče za najmanj dostopno sodišče in to ne le zaradi visokih nagrad za odvetnike, temveč tudi zaradi kompleksnosti postopka. [...]

Poleg tega tovrstne pravde vključujejo zapletena pravna vprašanja, v njih pa je potrebno predložiti dokaze nezvestobe, nenaravnih nagnjenj ali, kot v pričujočem primeru, krutosti. Dokazovanje omenjenih dejstev zahteva predložitve izvedenskih mnenj, iskanje, klicanje ter zaslišanje prič. Nadalje je pri obravnavah z zakonsko tematiko pogosto prisotna čustvena vpletenost, ki je težko združljiva z objektivnostjo, ki se zahteva za zagovor na sodišču.

Zato se nam ne zdi verjetno, da bi oseba, kot je ga. Airey, lahko pred sodiščem uspešno predstavila svoj primer. [...]

25. [...] Vlada trdi, da ni v pričujočem primeru nobene pozitivne ovire, ki bi izvirala z njene strani, niti ne premišljenega poskusa preprečiti dostop do sodišča. Zatrjevana nezmožnost dostopa do sodišča izvira iz osebnih okoliščin ge. Airey, ne pa iz oblasti, kar naj bi pomenilo, da Irska ne more nositi odgovornosti.

[...] Sodišče s temi zaključki ne soglaša. Prvič, kršitev Konvencije lahko predstavljata tako pravna kot dejanska ovira. [...] Drugič, izpolnjevanje dolžnosti iz Konvencije lahko mestoma zahteva določena pozitivna ravnanja s strani države podpisnice. [...]

26. [...] Čeprav Konvencija varuje predvsem civilne in politične pravice, vsebujejo mnoge med njimi socialno-ekonomske elemente. Zato menimo (kot pred nami tudi Komisija), da samo dejstvo, da neka interpretacija posega na socialno-ekonomsko področje, ne more biti odločilni argument proti njej. Med tem področjem in področjem Konvencije ni nobene nepremostljive zapreke.

[...]

28. Upoštevajoč vse okoliščine primera ugotavljamo, da ga. Airey ni uživala učinkovite pravice dostopa do Visokega sodišča v postopku sodne razveze zakonske zveze. Prišlo je torej do kršitve 1. odstavka 6. člena Konvencije.

[Sodišče je nadalje ugotovilo, da je prišlo tudi do kršitve 8. člena Konvencije.]